

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3194/2016. (X. 4.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 13. § (1) bekezdése, 13. § (1) bekezdés e) pontja, 16. § (2) bekezdése, valamint 18. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.372/2015/4. számú ítélete, illetve a Nyíregyházi Törvényszék 8.G.15-14-040178/7. számú ítélete, valamint a 4.Gpk.15-14-050173/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszutasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.372/2015/4. számú ítéletével, illetve a Nyíregyházi Törvényszék 8.G.15-14-040178/7. számú ítéletével, valamint a 4.Gpk.15-14-050173/2. számú végzésével összefüggésben. Egyrészt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Debreceni Ítéltábla ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését az elsőfokú ítéletre és a „megjelölt végzésre” kiterjedően. Másrészt az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 13. § (1) bekezdése, illetve annak e) pontja, 16. § (2) bekezdése, valamint 18. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] A támadott ítéletekben megállapított tényállás szerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) keresetet indított az indítványozó és egy másik természetes személy mint egy felszámolás alá került és ily módon meg is szüntetett korlátolt felelősségű társaság (a továbbiakban: adós társaság) vezető tisztségviselői ellen kártérítés megfizetése iránt. Az elsőfokú bíróság egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, így az indítványozót is, hogy fizessenek meg a felpereseknek több, mint hatmillió forint kártérítést. A Debreceni Ítéltábla közbenső ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperesek mint az adós társaság ügyvezetői a fizetéképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, ezáltal az adós gazdálkodó szervezet vagyona több, mint 99 millió forinttal csökkent, mely összeg erejéig az adós társaság hitelezői ki nem elégített követeléseik miatt keletkezett káruk arányos mértékű megtérítéséért egyetemleges felelősséggel tartoznak. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, és a kártérítés mértékének megállapítása és annak megfizetése tárgyában az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [3] Az ítélet indokolásában a bíróság hivatkozott a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. §-ára, melynek értelmében – a következetes bírói gyakorlat szerint – az (1) bekezdés szerinti, a vezetői felelősség megállapítása iránti és a (6) bekezdés szerinti, a vezető tisztségviselő marasztalására irányuló pert külön kell megindítani. Az első, megállapítási perben kell tisztázni a tényállást mind jogalap, mind összecszerűség tekintetében, hogy a hitelezői érdekeket sértő vezetői magatartással okozati összefüggésben a társaság vagyonában milyen értékcsökkenés következett be. A vezetők marasztalására pedig csak akkor kerülhet sor, ha a felszámolási eljárás úgy fejeződött be, hogy a vezető tisztségviselő felróható magatartása miatt bekövetkezett fedezethiány a hitelezői igények kielégítését ténylegesen nem tette lehetővé. Az előbbi kérdésben hozta meg az ítéltábla közbenső ítéletét 2013. október 4. napján, melyet a Kúria felülvizsgálati eljárásban hatályában fenntartott.
- [4] Ezt követően a Nyíregyházi Törvényszék folytatta a marasztalási pert, és kötelezte az alpereseket, így az indítványozót is, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperes NAV-nak több, mint 66 millió forintot.

- [5] A törvényszék a perben megállapította, hogy a felszámolási eljárás időközben befejeződött, az erről szóló jogerős végzést 2012. október 8. napján tették közzé, majd a társaságot törölték a cégjegyzékből. A bíróság a Cstv. 33/A. § (6) bekezdésében előírt 60 napos jogvesztő keresetindítási határidőt a felelősséget megállapító közbenső ítélet meghozatalának napjától számította, miután ez az ítélet később született meg, mint ahogy a céget törölték. A per folyamán a bíróság tájékoztatta a feleket az őket terhelő bizonyítási kötelezettségről, és felhívta a felek figyelmét arra, hogy bizonyításra csak okirattal kerülhet sor, így a felszámolási eljárásban keletkezett iratokkal, valamint a más hitelezők által indított további marasztalási perek irataival. Az indítványozó és pertársa kezdeményezte a felszámolási eljárás iratainak, valamint egy kapcsolódó, az indítványozó ellen indított büntetőeljárás iratainak a bíróság által történő beszerzését. Ez utóbbi alapján úgy vélték, hogy az adós társaság által elszendvedett vagyonsökkenésnek értéke jelentősen kisebb, mint amit a közbenső ítéletben megállapítottak. Az alperesek kezdeményezték a felszámoló megkeresését arra nézve, hogy voltak-e olyan további hitelezői az adós társaságnak, akik behajthatatlansági nyilatkozatot kértek, és őket a felszámoló nem tüntette fel a hitelezői listában.
- [6] Az elsőfokú bíróság mindkét bizonyítást mellőzte, mert úgy vélte, hogy nem alkalmasak az ellenbizonyításra. A behajthatatlansági nyilatkozatok tekintetében azért nem, mert az ilyen nyilatkozat kiadását követően a hitelező elveszíti a lehetőségét arra, hogy behajthatatlan követelését utóbb akár a felszámolási eljárásban, akár a volt vezető tisztségviselőkkel szembeni perben érvényesítse. A büntetőügy iratai tekintetében pedig azért, mert a vagyonsökkenés mértékét a Kúria által hatályában fenntartott jogerős ítélet már megállapította. A bíróság szerint összecszerűség tekintetében akkor vitathatták volna eredményesen az alperesek a keresetet, ha igazolják, más hitelező is indított marasztalási keresetet a 60 napos jogvesztő határidőn belül. Ilyenre azonban nem került sor, illetve, ha bizonyítási indítványt terjesztenek elő arra vonatkozóan, hogy a jogerős végzéssel elbírált zárómérlegben megjelölt adatokkal szemben – mellyel a felperes alátámasztotta követelését – más összegű igénybejelentés, illetve más arányú kielégítés történt.
- [7] Fellebbezésében az indítványozó hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárásban olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény alapján kizárási ok áll fenn, hiszen első fokon egyesbíróként járt el az adós társaság felszámolási eljárásban: végzésével jóváhagyta a közbenső mérleget és jelentést. Emellett más módon részt vett (kijelölte a felszámolót) olyan gazdasági társaságokkal szemben folytatott felszámolási eljárásokban is, amelyeknek az indítványozó vezető tisztségviselője volt. A kártérítési perben azonban a felszámolási eljárásban hozott döntéseinek felülvizsgálata nem volt elvárható tőle. Emiatt az indítványozó már az elsőfokú eljárásban kizárási kérelmet terjesztett elő a bíróval szemben a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alapján, aki bejelentette, hogy az ügyben nem elfogult. A kérelmet elbíráló bíró a kizárást megtagadta, mert a kérelmet az indítványozó késve terjesztette elő, továbbá utalt arra is, hogy az indítványozó által előadott hivatkozás a kizárási alapjául nem szolgálhat, amíg az elfogultságot maga a bíró be nem jelenti, vagy nem merül fel olyan egyéb körülmény, amelyből objektíve, okszerűen következik, hogy a pártatlan elbírálás nem biztosított.
- [8] Mivel a megtagadó végzéssel szemben külön fellebbezésnek a Pp. 18. § (4) bekezdése szerint nem volt helye, és csak az érdemben hozott döntés elleni fellebbezésben lehetett ellene panaszt előterjeszteni, az indítványozó az ítélet elleni fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és rendelje el az eljárás megismétlését.
- [9] Az indítványozó emellett az elsőfokú bíróság több eljárási szabálysértését is támadta: így a bizonyítási indítványok elutasítását, azt, hogy a bíró nem halasztotta el a tárgyalást annak érdekében, hogy az indítványozó a bírói tájékoztatás alapján további bizonyítási indítványait előterjeszthesse, nem követte a bíróság a közbenső ítéletben foglaltakat és nem folytatta le az ott előírt széleskörű bizonyítást. Ezen túlmenően anyagi jogszabálysértésekre is hivatkozott (Cstv. 33/A. § rendelkezéseinek a megsértése).
- [10] A Debreceni Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A kizárási megtagadása miatti panasz tekintetében úgy találta, hogy az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta döntését, az indítványozó pedig nem hozott fel a perben eljáró bíró elfogultságát megalapozó egyéb olyan körülményt, melyet első fokon nem bíráltak volna el, a perben eljáró bíró pedig úgy nyilatkozott, nem elfogult. A bizonyítási indítványok bevétele mellőzésével az ítéletábrla szerint az elsőfokú bíróság nem követett el jogszabálysértést. A közbenső ítélet jogereje ugyanis kizárja, hogy az alperesek ebben a perben vitássá tegyék a vagyonsökkenésnek a közbenső ítéletben megállapított mértékét. Emiatt nem volt indokolt a büntetőeljárás iratainak a beszerzése. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy ebben a perben a helyállási kötelezettség hitelezők közötti arányos megosztásra akkor kerülhetett volna sor, ha más hitelezők is megindítják a marasztalási pert, ami nem történt meg, illet az alperesek sem állítottak. A megosztásra így sem szükség, sem jogszabályi lehetőség nem volt.

- [11] Az indítványozó szerint a jogerős ítélet azért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes eljáráshoz való joggal, mert az elsőfokú eljárásban olyan bíró járt el, aki az adós társaság felszámolási eljárásában már részt vett (a közbenső mérleget és jelentést végzésével elfogadta), s emiatt a kártérítési perben előfeltevésektől és elfogultságtól mentesen, azaz pártatlanul már ítélni nem tudott. Azt állította, hogy a kártérítési per bírái az indítványozó egyetlen bizonyítási indítványát sem fogadták el, esélyt sem adva az indítványozónak, hogy cáfolja az iratok tartalmát, indítványt tegyen felelőssége csökkentésére. Úgy látta, hogy a felszámoló bíró és a felszámolási eljáráshoz kapcsolódó peres eljárás bírója személyének kettő kellett volna válnia, mert senkitől nem várható el, hogy saját korábbi döntését felülbírálja.
- [12] Kiemelte, hogy rendkívül fontos azon szabályok világossága, amelyeket az ügyben alkalmazni kell. Ennek a Pp. 13. § (1) bekezdése nem tesz eleget, ezért alaptörvény-ellenes.
- [13] Főtitkári hiánypótlási felhívást követően az indítványozó kiegészítette alkotmányjogi panaszát. Úgy találta, hogy „a jogállamisággal összeegyeztethetetlen az a tény, hogy 100 millió forint sorsáról az eljáró bíróságok úgy döntenek, hogy a terhelt, az alperes egyetlen egy bizonyítási indítványát sem fogadták el [felperes kárelhárítási kötelezettségének vizsgálata, könyvszakértő kijelölése a valós gazdasági események feltárására, a körülményeket hitelesen igazoló tanúk meghallgatása].” Úgy vélte, hogy számára jelentős hátrányt okozott az, hogy a felszámolási eljárások során a felszámoló bírók prejudikáló álláspontot alakítottak ki a személyéről. Utalt arra, hogy a peres eljárásban többször felhívta a figyelmet különböző személyi kapcsolatokra, méghozzá más felszámolási eljárás alá került társaságokkal összefüggésben is.
- [14] Az indítvány-kiegészítéséhez mellékelte a Nyíregyházi Törvényszék eljáró bírójának 2015. november 25. napján kelt végzését, melyben a bíróság megkereste a cégbíróságot annak a cégjegyzékbe történő bejegyzése érdekében, hogy a képviselő korlátlanul felel a cég tartozásaiért 99 118 732 Ft erejéig. Az indítványozó szerint a bíró mintegy kétéves késéssel intézkedett a megkeresés iránt így egyrészt mulasztása következtében a többi hitelező nem szerezhetett tudomást a jogvesztő határidőn belül az ügyvezetők felelősségének megállapításáról. „Másképp biztosította, hogy véletlenül sem legyen lehetősége az alperesnek vitatni a marasztalás összegét más kielégítetlen követeléssel rendelkező hitelező okán.” Kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok elegendőnek találták pusztán a felszámolási eljárás adataira támaszkodni a felperesi követelés összegének megállapításakor, konkrétan arra az adatra, melyet a felszámolási eljárás során maga a perben eljáró bíró hagyott jóvá, a közokirat beszerzésére és a felszámoló meghallgatására irányuló alperesi indítványt azonban visszautasította. Úgy találta, hogy a felperes hitelezői igénye csak egy adat, amit az alperes joggal vitathatott volna, melyre azonban az eljáró bíróság nem adott lehetőséget. Véleménye szerint, ha egyszerűen a felszámolási eljárás adatai alapján megítélhető lenne a kártérítés összege, és ezt az alperes nem vitathatná, akkor értelmét veszítené a megállapítási és a marasztalási per indítása a volt ügyvezetőkkel szemben.
- [15] Az indítványozó úgy vélte, hogy az eljárásjogi szabályozás nem nyújt elégséges garanciát olyanok számára, akiknek ügyében a Pp. 13. § (1) bekezdés a)–d) pontjaiban foglalt kizárási okok nem alkalmazhatóak, így csak az e) pontban szereplő „egyéb” fordulat alapján van mód kizárási okok alkalmazására. A jogállamisággal ellentétes, hogy a Pp. kógens rendelkezései közé egy diszpozitív rendelkezés [e) pont] került. Úgy találta, hogy a Pp.-nek ez a megoldása a nemperes eljárásokhoz kapcsolódó kártérítési perekben nem szolgálja az igazságszolgáltatás pártatlanságát és függetlenségét. Mindezekre tekintettel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alaptörvény-ellenességét, és azt semmisítse meg. Kiemelte, hogy a szabályozás mindaddig nem biztosítja a pártatlan bírósági eljárást a felszámolási eljárással érintett ügyvezető számára, míg törvényi rendelkezés nem mondja ki egyértelműen, hogy az egyes nem peres eljárásokban határozatot hozó bíró részvétele kizárt a nemperes eljárásokhoz kapcsolódó perekben. Konkrétabban: a felszámolási bíró és a felszámolási eljáráshoz kapcsolódó peres eljárások ügydöntő határozatát meghozó bíró személye nem lehet azonos.
- [16] Az indítványozó – a bíró kizárását megtagadó végzés indokolásával összefüggésben – támadta a Pp. 16. § (2) bekezdését is, mely szerint a bíró a bíróság vezetőjének köteles haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok forog fenn. A vizsgálat kikerülését célzó bírói nyilatkozat szerinte sérti „az alkotmányos alapjogot, mert jelen perben is, megfosztotta az indítványozót a valódi jogorvoslat lehetőségétől”. Kifogásolta továbbá a Pp. 18. § (4) bekezdését is, mely szerint a kizárási ok megtagadása miatt csak abban a fellebbezésben lehet panaszt tenni, amely az ügy érdemében hozott határozat ellen irányul. Egyéb hivatkozás nélkül azt állította, hogy a bíróságok gyakorlata az, hogy „az elfogultságban hozott ítéleteket, amelyek egyébként nem törvénysértőek, nem semmisítik meg”. Úgy találta, hogy emiatt a panasz mint jogorvoslati mód teljesen üres. Együttesen a két Pp. rendelkezésnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével való ellentétét kifogásolta.

- [17] A Pp. 13. § (1) bekezdését az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján is támadta. Úgy vélte, hogy e bekezdés nem tesz eleget a kiszámíthatóság és előreláthatóság, s így a jogbiztonság elvének. A pártatlanság attól függ, hogy a szabályt alkalmazó (szignáló) felismeri-e, illetve fel akarja-e ismerni az elfogultságot. A felszámolási eljárásokhoz kapcsolódóan úgy gondolta, hogy „időszerű volna törvényileg vélelmezni a felszámoló bíró kizártságát a felszámolási eljáráshoz kapcsolódó perekben”. Emiatt kérte a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja megsemmisítését.
- [18] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [19] Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okoknál fogva nem fogadható be.
- [20] 2.1. Az indítványozó a Pp. 13. § (1) bekezdését, illetve annak e) pontját az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján kifogásolta. Az Alkotmánybíróság az indítványozó által is idézett 1150/D/2008. AB határozatban már vizsgálta a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontját a tisztességes eljáráshoz való jog és a jogbiztonság elve alapján, és mindkét vonatkozásban megalapozatlannak ítélte az indítványt. Az előbbi vonatkozásában a következőket állapította meg: „[a]z indítványozó szerint a támadott jogszabály sérti az igazságos és pártatlan eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét. A Pp. érintett szabálya éppen a pártatlan eljáráshoz való jog garanciájaként rendeli el annak a kizárását az ügy elintézéséből, illetve – bíróként – az eljárásból, akitől az ügynek tárgyilagosa megítélése egyéb okból nem várható (elfogultság). Következésképpen az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabály nem sérti az Alkotmány 57. § (1) bekezdését.” (ABH 2011, 1884, 1889–1890.)
- [21] Az Alkotmánybíróság már többször kifejtette, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése azonos módon szabályozza a tisztességes eljáráshoz való jogot, és figyelemmel a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatban foglalt követelményekre, a korábbi alkotmánybírósági határozatokban kifejtett érvelés felhasználásának nincs akadálya [pl. 35/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; 8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [57]]. A jelen ügyben is irányadónak tekintette ezért az Alkotmánybíróság a 1150/D/2008. AB határozatban foglaltakat. Emiatt pedig úgy találta, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban már nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, következésképpen bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem. Így az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételek nem teljesülnek.
- [22] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlatában csak kivételesen, így a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának és a kellő felkészülési idő sérelme kapcsán képezheti alkotmányjogi panasz alapját [pl. 3107/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [18]; 3252/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [11]–[13]]. Egyértelműen nem tartozik ide az általában vett jogbiztonság elvének, és ebben az összefüggésben a jogintézmények kiszámíthatóságának sérelme. Emiatt nem teljesül az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt azon követelmény, hogy az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.
- [23] Az alkotmányjogi panaszról kiolvashatóan az indítványozó szándéka egyértelműen arra irányult, hogy a jogalkotó iktasson a Pp.-be egy új abszolút kizárási okot annak érdekében, hogy a felszámolási bíró és a felszámolási eljáráshoz kapcsolódó peres eljárások ügydöntő határozatát meghozó bíró személye ne lehessen azonos. Tartalmában tehát a panaszos a jelenlegi szabályozás hiányosságát támadta, és mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását és a jogalkotó felhívását célozta. Az Abtv. 26. § (1) bekezdéséből, 41. § (1) bekezdéséből, 46. § (1) bekezdéséből és 52. § (1b) bekezdés c) és f) pontjából következően alkotmányjogi panasz alapja azonban jogszabályi hiányosság, célja pedig alaptörvény-ellenes mulasztás megállapítása nem lehet, ennek hivatalból való megállapításának kezdeményezésére tehát az indítványozónak nincs jogosultsága.
- [24] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében kezdeményezte a Pp. 16. § (2) bekezdésének és 18. § (4) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatát is. Ezeket a jogszabályi rendelkezéseket az indítványozó eredeti indítványában nem támadta, meg sem említette, az alátámasztásukra a hiánypótlásban előadott érvek pedig a kizárási szabályok félreértésén alapulnak, illetve elégtelenek az érdemi elbíráláshoz.

- [25] 2.2. Az indítványozó szerint a bírói ítéletek a pártatlanság sérelme okán alaptörvény-ellenesek. Az Alkotmánybíróság azonban úgy látta, hogy az indítványozó által felhozott indokok valójában az érdemi döntés kritikájaként minősíthetőek, melyeket a panaszos pervesztességéből kifolyólag a bíró elfogultságaként értékelte.
- [26] Nem fogadható be az alkotmányjogi panasz, ha az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssről volna szó [Abtv. 29. §]. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3123/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [9]].
- [27] Az Alkotmánybíróság szerint a jelen alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az alábbi okok miatt nem vet fel.
- [28] Az Alkotmánybíróság a pártatlanság megítélése kapcsán figyelemmel van az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) a joggyakorlatára. Ennek fényében a bírói pártatlanság tekintetében a külső látszat is jelentős szerephez jut. Azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e, vagyis a bíró pártatlanságának látszata válik-e kétségesé [34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [29] Az indítványozó egyrészt arra hivatkozott, hogy az eljáró bíró az összes bizonyítási indítványát elutasította. Az ítéletekben azonban a bíróságok – a Pp. 221. § (1) bekezdéséből fakadó kötelezettségüknek eleget téve – észszerű indokát adták annak, miért volt szükségtelen a felajánlott bizonyítás lefolytatása. A másodfokon eljáró tanács tagjainak elfogultságát az indítványozó nem állította, márpedig a másodfokú bíróság a bizonyítás mellőzését helyesnek találta, így pedig ez a körülmény az elsőfokú bíró pártatlanságát objektíve nem kérdőjelezi meg.
- [30] Az indítványból nem állapítható meg, hogy mely részében és miként kellett volna a peres bírónak saját korábbi (2010-ben hozott), közbenső mérleget, illetve jelentést jóváhagyó végzését felülbírálnia, ilyen céllal egyáltalán előterjesztett-e bármilyen indítványt. A perbíróság a felperest megillető, a felszámolási eljárásban ki nem elégített hitelezői igényt és annak összegét a felszámolási eljárás irataiban, azon belül is a 2012. márciusban előterjesztett, egyszerűsített felszámolási eljárás iránti kérelem mellékletében (zárómérleg, hitelezői lista, vagyonszelési javaslat, szöveges jelentés) meghatározottak szerint vette figyelembe. Ehhez képest az indítványozónak a bíróságtól eltérő jogértelmezése folytán alapvetően olyan bizonyítási indítványai voltak, melyek a jogerősen már megállapított felelősségének csökkentésére irányultak, vagy más hitelezők ki nem elégített (esetleg be sem jelentett) igényeire vonatkoztak. Az, hogy az indítványozó véleménye szerint a bíróságok helytelenül értelmezték az alkalmazott jogszabályokat, nem veti fel a bírák pártosságát, különösen, hogy ezt az indítványozó is csak az elsőfokú bíróval szemben állította, a másodfokú tanács tagjaival szemben nem. Az iratokból kitűnően egyébként az indítványozó közvetlenül a felperes bejelentett hitelezői igényének megalapozottságát, összecszerűségét a perben nem vitatta, így ebben az összefüggésben ezzel a bíróságok nem is foglalkoztak.
- [31] Abból, hogy az eljáró bíró két év késéssel intézkedett a cégbíróság megkeresése iránt a felelősség cégjegyzékbe történő bejegyzése érdekében, legalább annyira lehetne következtetni az indítványozó, mint a felperes javára szóló elfogultságra, hisz más hitelező időben benyújtott kártérítési keresete esetén a felperesnek fizetendő, valamint több, mint 66 millió forintot túl az indítványozót akár összesen több, mint 80 millió forint (mint a felszámolási eljárásban ki nem elégített hitelezői igények összege) kártérítés megfizetésében is marasztalhatták volna a bíróságok. Más hitelező perindításának hiányában az indítványozó végül is kb. 14 millió forint megfizetése alól mentesült.
- [32] 2.3. Összességében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vet fel, hiányoznak tehát az Abtv. 29. §-ában a befogadáshoz megkívánt feltételek, továbbá jogalkotói mulasztás megállapításának alkotmányjogi panaszban való kezdeményezésére az indítványozónak nincs jogosultsága, valamint a panasz egyéb okból nem felel meg a törvényi feltételeknek.

[33] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontjai alapján visszautasította az alkotmányjogi panaszt.

Budapest, 2016. szeptember 27.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/241/2016.

